

ВИКОРИСТАННЯ СИТУАТИВНИХ ЗАВДАНЬ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Хома Т. В.

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичного виховання
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна*

Підготовка сучасних учителів фізичної культури вирізняється низкою вимог, з-поміж яких: сформованість професійної компетентності, володіння соціокультурними поглядами та морально-етичними якостями, здатність креативно та неординарно розв'язувати педагогічні ситуації. У Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року окреслено основні цілі і завдання, що базуються на створенні для здобувачів освіти необхідних умов для заняття руховою активністю та формування ставлення до занять фізичною культурою і спортом як до важливої складової здорового способу життя [4]. Для реалізації ключової мети окреслено систему завдань, зокрема розроблення інноваційних підходів до проведення уроків фізичної культури як органічної складової здорового способу життя, враховуючи роботу в інклюзивному середовищі та проведення занять зі здобувачами освіти з особливими освітніми потребами; сприяння у впровадженні всеукраїнськими спортивними федераціями в освітній процес та позакласну роботу з фізичного виховання в закладах освіти популярних серед дітей та молоді видів спорту [4]. У зв'язку з цим, актуальною залишається проблема напрямів реформування підготовки майбутніх учителів фізичної культури у закладах вищої освіти.

Означене питання у фокусі наукових досліджень Н. Белікової, О. Котової, В. Наумчука, І. Шапошнікової, Г. Суханової. Ключовим аспектом залишається проблема набуття здобувачами вищої освіти фахових умінь та навичок, спрямованих на усвідомлення важливості фізичного виховання, збереження здоров'я учнів, здатність вирішувати складні педагогічні ситуації у професійній діяльності, спираючись на принцип педагогіки партнерства, моделювати спортивно-оздоровчу роботу в закладах загальної середньої освіти та прогнозувати її результати.

За дослідженнями О. Котової, Г. Суханової, майбутнім педагогам важливо зосередити увагу на змісті уроків фізичної культури. У процесі

їх організації і проведення необхідно формувати в учнів систему компетентностей: соціальних (здатність до співробітництва, розв'язання життєвих проблем, взаєморозуміння, соціальної активності, формування фізичної культури особистості, основ здорового способу життя), мотиваційних (формування громадських і особистісних уявлень про престижність високого рівня здоров'я та фізичної підготовленості, здатність до навчання, прояву творчості в застосуванні рухових дій у різних за складністю умовах, адаптивності) та функціональних (здатність до оперування знаннями про закономірності рухової активності, знаннями з історії фізичної культури та спорту, розширення рухового досвіду з метою розвитку фізичних якостей і рухових здібностей відповідно до вікових особливостей, засвоєння термінологічних та методичних компетентностей), які відображають ієрархію вимог до фізкультурно-спортивної діяльності [3, с. 113–114].

Процес модернізації уроків фізичної культури висвітлює О. Аксьонова, яка визначає першочерговим завданням упровадження нових модулів, проведення інтегрованих уроків, оновлення їх структурних складових, застосування формувального оцінювання, поєднання рухових завдань із інтелектуальними, врахування вимог щодо проведення уроків фізичної культури в класах з інклюзивним навчанням, запровадження кардіотренувань [1].

Оновлення системи фізичного виховання й модернізація уроків фізичної культури залежать від фахової компетентності педагога. Особистісний професійний розвиток учителя фізичної культури, за Н. Беліковою, включає сукупність низки якостей: відкритість для інновацій у професійній діяльності; інтегративний спосіб мислення щодо вибору моделей педагогічної взаємодії; здатність до самооцінки та самоаналізу професійної діяльності; володіння мотиваційним та ціннісним аспектами, спрямованими на формування здоров'язберезувальної компетентності школярів [2].

У процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури акцентуємо увагу на вирішенні педагогічних ситуативних завдань, максимально наближених до реальної професійної діяльності. Мета таких завдань – сформувати у здобувачів вищої освіти уміння швидко й креативно знаходити вихід із ситуації, що склалась на уроці фізкультури, шукати компроміс у розв'язанні конфліктів, ефективно комунікувати з учнями, колегами, батьками, мотивувати школярів до спортивної діяльності. Серед ситуативних завдань на практичних заняттях з фахових дисциплін пропонувалися наступні.

Учениця 9 класу має відмінні результати з усіх навчальних предметів. Однак виконання нормативів з фізичної культури викликає певні труднощі, школярка невпевнена у собі, боязко виконує завдання. Як у цій ситуації повинен діяти вчитель фізкультури? Чи є оцінка

за виконання нормативів ключовою при виставленні тематичних, семестрових оцінок?

Учень 11 класу – переможець багатьох спортивних змагань. На уроках фізкультури він демонструє лідерство й намагається привернути на себе увагу. Інші учні не задоволені такою поведінкою однокласника. Яку позицію у цьому випадку повинен займати учитель фізичної культури? Як уникнути конфлікту між учнями в класі?

Учень 6 класу з'явився на урок фізичної культури без форми та змінного взуття. Вчитель не допустив його до уроку і поставив двійку. Чи правильно вчинив учитель фізичної культури? Відповідь обґрунтуйте.

Вважаємо, що під час розв'язання ситуативних завдань студенти вчаться приймати правильні педагогічні рішення, аналізувати власну поведінку, шукати способи, що стабілізують середовище у класі, сприяють всебічному формуванню особистості школяра.

Таким чином, використання ситуативних завдань у процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури впливає на організацію їх професійної діяльності, а також на соціально-психологічний клімат у колективі та міжособистісні відносини.

Література:

1. Аксьонова О. Першочергові завдання сучасних учителів фізичної культури щодо підвищення рівня фізичної активності учнів і учениць Нової української школи. *Педагогічні науки та освіта*. Випуск XL–XLI. 2022. С. 6–14.

2. Белікова Н. Основні напрями професійного розвитку вчителя фізичної культури крізь призму освітніх інновацій. *Молодіжний науковий вісник*. 2019. С. 85–89.

3. Котова О., Суханова Г. Сучасні тенденції професійної підготовки вчителя фізичної культури відповідно до вимог нової школи. *Сучасний стан і перспективи вдосконалення національної системи фізичного виховання і спорту в умовах війни та у післявоєнний період* : збірник матеріалів II науково-практичної конференції 19–20 квітня 2023 року, присвяченої 75-й річниці кафедри фізичного виховання ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Ужгород, 2023. С. 112–115.

4. Про затвердження Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року. Постанова Кабінету Міністрів України від 4 листопада 2020 р. № 1089. Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 24.03.2024).